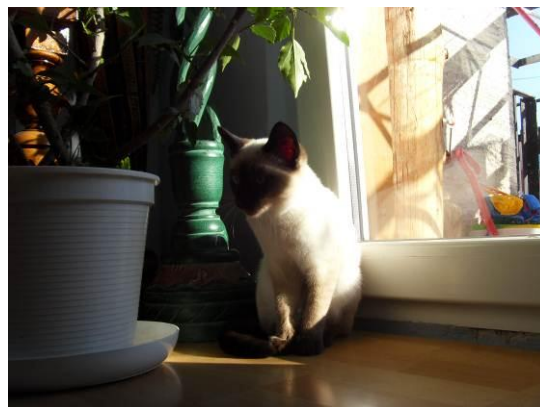

E. Lichtenberg-Kokoszka,

***Alkohol w okresie
przedkoncepcyjnym***

[w:] E. Janiuk (red.) *Położna w
opiece przedkoncepcyjnej. Krajowa
konferencja położnych. Materiały
konferencyjne*, Wydawca: Zespół ds.
położnych przy ORPiP w Opolu oraz
Zespół ds. położnych przy ORPiP
we Wrocławiu, Opole 2003, s. 53-
54.

Większość ludzi pijących lekkie napoje alkoholowe lub ich małe ilości¹ nie cierpi zwykle z powodu ich niepożądanego działania. Są jednak sytuacje, kiedy już niewielka dawka alkoholu może powodować daleko idące konsekwencje. Alkohol bowiem szczególnie łatwo uszkadza komórki młode, będące w okresie rozwoju. Toteż do okresów krytycznych należy zaliczyć prenatalny okres życia człowieka, dzieciństwo oraz wiek dojrzewania.

Młodzież sięga najczęściej po alkohol traktując go jako „niezbędny składnik zabawy, tzw. „rozluźniacz” oraz atrybut dorosłości.² Tymczasem, w pierwszym okresie po wypiciu alkoholu występuje wprawdzie wzmożona gadatliwość, jednakże zaraz po niej pojawia się upośledzenie zdolności logicznego myślenia, samokrytycyzmu, słabnie zdolność pojmowania, kojarzenia odbieranych bodźców oraz mówienia. Dość szybko człowiek traci zdolność rozeznania między tym co złe a tym co dobre, a uszkodzenie komórek układu nerwowego, doprowadza do porażenia ośrodków mózgowych sprawujących kontrolę nad zachowaniem człowieka. Wskutek „odhamowania”³ człowiek łatwo dopuszcza się kłamstw, oszustw oraz szerokiego wachlarza przestępstw. Należą do nich pijaństwa i rozboje, zabójstwa, gwałty, prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwym. Picie alkoholu przez młodzież koreluje również z trzema najczęstszymi przyczynami zgonów w tej grupie wiekowej – przypadkowymi urazami, samobójstwami i zabójstwami. Pijąca młodzież znacznie częściej niż niepijący rówieśnicy podejmuje także ryzykowne zachowania seksualne. Należy do nich wczesna inicjacja seksualna, większa aktywność seksualna oraz rzadsze używanie prezerwatyw. Zachowania takie zwiększają ryzyko niepożądanego ciąży, zachorowania na HIV oraz inne choroby przenoszone drogą płciową.

Potocznie uważa się iż alkohol ma pozytywny wpływ na aktywność seksualną. Opinia ta wynika z faktu, że alkohol osłabia nasze zahamowania, wstyd i nieśmiałość i dlatego jesteśmy bardziej otwarci w kontaktach seksualnych. Jednakże większa jego ilość ogranicza nasze możliwości w dziedzinie aktywności seksualnej.⁴ Jak powiedział Shakespeare w „Makbecie” „alkohol wzmacnia pożądanie, ale osłabia wykonanie”.

Podwyższenie poziomu alkoholu we krwi powoduje u mężczyzn zaburzenia wzwodu, opóźnienie ejakulacji i osłabienie orgazmu. Alkohol osłabiając wrażliwość i refleks zmniejsza

¹ Wyjątek stanowi sytuacja częstego picia nawet małych dawek alkoholu. Jest to już bowiem stan nałogu alkoholowego.

² Alkohol a zdrowie. Alkohol a młode pokolenie Polaków. PARPA. Warszawa 1999, s. 106-107.

³ A. Jo, V. Levy, S. Roch (red.): Nowoczesne położnictwo. Opieka przedporodowa, PZWL, Warszawa 1995, s.98.

⁴ R.E. Vogler, W.R. Bartz: Nastolatki i alkohol, PARPA, Warszawa 1999, s. 53; B.T. Woronowicz: Alkoholizm jest chorobą, PARPA, Warszawa 1998, s.46; B. Habrat: Organizm w niebezpieczeństwie, PARPA, Warszawa 1998, s. 15.

także zdolność do osiągnięcia i utrzymania erekcji. Spożywanie alkoholu może więc prowadzić do chwilowej, bądź długotrwałej impotencji. U nadużywających alkohol, prawdopodobnie wskutek bezpośredniego toksycznego działania alkoholu na komórki Leydiga oraz w wyniku zaburzeń czynności podwzgórza może pojawić się również atrofia jąder i obniżenie płodności. Obserwuje się rozchwianie układu hormonalnego zwłaszcza obniżenie poziomu testosteronu oraz ginekomastię związaną z podwyższonym poziomem prolaktyny i estrogenów. Spożycie alkoholu w okresie przedpokwitaniem upośledza dojrzewanie płciowe.

U kobiet pijących alkohol obserwuje się rozchwianie osi podwzgórze – przysadka – nadnercze. Jej skutkiem są zaburzenia miesiączkowania, cykle bezowulacyjne, zmiany zanikowe jajników, częstsze poronienia samoistne oraz przyspieszenie menopauzy. Obserwuje się osłabienie popędu płciowego, zmniejszenie wydzielania śluzu pochwowego oraz przepływu krwi w obrębie pochwy co z kolei osłabia doznania związane z orgazmem. Picie alkoholu przed okresem dojrzewania może natomiast opóźnić dojrzewanie płciowe poprzez obniżenie poziomu hormonu wzrostu i hormonu lutenizującego.

Tak więc alkohol po wstępnej fazie bycia na luzie upośledza nasze możliwości psychofizyczne a tym samym zmniejsza naszą atrakcyjność w oczach rówieśników. Młodzież pijąca alkohol jest mniej sprawna językowo, wykazuje zaburzenia w rozwoju odpowiednich do ich wieku umiejętności w tym również umiejętności społecznych i radzenia sobie z sytuacjami trudnymi.

Jak powszechnie wiadomo, alkohol upośledza, czasem wręcz uszkadza wszystkie układy i narządy organizmu. Przyczynia się w ten sposób z jednej strony do osłabienia wartości materiału genetycznego, z drugiej do pogorszenia

Wydaje się, że alkohol może w sposób bezpośredni toksycznie wpływać na plemniki powodując drobne, ale zauważalne zaburzenia u dzieci. Amerykańscy uczeni zauważyli, że u męskiego potomstwa alkoholików⁵ występują problemy z zachowaniem, upośledzenie zdolności intelektualnych oraz nieprawidłowości układu nerwowego i endokrynologicznego. Ich synowie mają trudności z przetwarzaniem informacji, uczeniem się i zapamiętywaniem. Cechują się nadmierną aktywnością, a ich EEG wskazuje na nieprawidłową czynność bioelektryczną mózgu. Wykazują oni również nieprawidłową odpowiedź hormonalną na krótkotrwałe działanie alkoholu. U męskiego potomstwa występowało znaczne obniżenie poziomu testosteronu i β -endorfin oraz zmniejszenie masy pęcherzyków nasiennych. Tak więc ich synowie mogą więc posiadać gorszy potencjał rozwojowy również jako mężczyźni oraz przyszli ojcowie.

U potomstwa żeńskiego stwierdzono nieprawidłowe stężenia niektórych podstawowych hormonów stresowych oraz różnice w odpowiedzi na stres. Nie zaobserwowano natomiast znaczących zaburzeń uczenia się.

Badania nad spożywaniem alkoholu przez kobiety w okresie przedkoncepcyjnym sprowadza się zazwyczaj jedynie do stwierdzenia istnienia upośledzenia płodności. Brak jest danych na temat jego wpływu na rozwój potomstwa w późniejszym okresie. Na uwagę zasługuje jednak fakt, że picie alkoholu przez aktywne seksualnie kobiety zawsze może pociągnąć za sobą sytuacje zaistnienia ciąży. Zanim zostanie ona zdiagnozowana może dojść do upośledzenia rozwoju poczętego dziecka (FAS). Może również dojść do uszkodzenia związków narządów płciowych przyszłego potomstwa i w ten sposób upośledzić zdolność prokreacyjną zarówno córek jak i synów. Tak więc również od kobiety zależy, czy będzie ona posiadała wnuki, oraz jaki będzie ich stan zdrowia.

Reasumując: alkohol w okresie przedkoncepcyjnym, zwłaszcza w młodym wieku upośledza dojrzewanie (w tym również płciowe); przyczynia się do powstawania wielu

---

⁵ Alkoholizm zdefiniowano tu jako częste nadmierne spożycie alkoholu.

sytuacji trudnych o konsekwencjach na całe dalsze życie; oraz wpływa na zdrowie psychofizyczne oraz prokreacyjne przyszłych pokoleń.